

VERTREKKEN: WE HOUDEN HET SIMPEL

Na enkele zeilloze decennia kochten Karin Duinker en Eric Westerveld in 2011 het zeiljacht waarmee ze over de Zeeuwse wateren en de Noordzee wilden gaan zeilen. Maar ook een vertrekkersjacht dat hen, wie weet, zeg nooit nooit, veel verder zou kunnen brengen. Toen ze de knoop doorhakten om naar de Cariben te gaan, mogelijk verder, kwam de vraag op: hoe pakken we het aan? Welke aanpassingen doen we aan onze Catalina 36 *Catherine*? Welke keuzes maken we? Karin en Eric besloten het simpel te houden.

Tekst ERIC WESTERVELD Fotografie ERIC WESTERVELD en KARIN DUINKER

De horizon kleurt rood, de zon staat op het punt zich te vertonen, een windje drie beaufort komt schuin van achter. Karin ligt nog op één oor. Onze *Catherine* kabbelt rustig over de golfjes, terwijl de slome deining ons meeneemt op het ritme van de oceaan. Elke zeiler kent dat unieke gevoel, dat er niet altijd is, maar meestal wel een keer opborrelt: hier doe ik het voor. We zijn op weg naar Porto Santo, zustereiland van Madeira, vier dagen zeilen van Portugal. De tocht begon onrustig, met een rommelige zee voor de monding van de Taag, de rivier die Columbus opvoer na zijn historische ontdekkingsreis. Hoewel de voorspellingen anders beloofden, trok de tweede dag de wind flink aan, onprettig vlagerig bovendien, om vervolgens een nacht lang tussen de dertig en vijfendertig knopen te blijven blazen, met af en toe felle uitschieters en een bui. Gaandeweg kwam de atmosfeer weer tot rust. Nu, in het ochtendgloren van de vierde dag, is alles weer koek en ei.

Niet groter dan nodig

Dit is genieten! Ik lig lui in de *captain's seat*, een geïmproviseerde hangplek naast het stuurwiel. De eerste zonnestralen op mijn gezicht veroorzaken een aangename roes. Mijn gedachten dwalen weg van het nu, terug naar het begin. Mijn eerste zeillessen op de Kralingse Plas. Zeilvakanties met BM'ertjes op de Friese meren. Later, als twintiger, bemanningslid op een houten schoener uit de jaren dertig; we charterden met opstappers, zeilend langs Noordzeekusten. Prachtig vond ik het. Zo leerde ik ook zeezeilen, in een tijd dat we navigeerden met potlood en Bretonse plotter. Op een van die reizen stapte Karin op en bloeide er iets moois.

Toch zijn we na die chartertijd een tijdlang landrotten geweest. We trokken met ons gezin met ons VW-campertje door Europa en maakten rugzakreizen in Azië, de Verenigde Staten en Midden-Amerika. Weinig luxe, avontuurlijk en

◀ Van Portugal richting Porto Santo komt de atmosfeer weer tot rust na een paar onrustige dagen.

▼ Vanuit de *captain's seat*, een geïmproviseerde nautische hangplek, overzie ik de metertjes en kan ik de reguleerlijntjes van de windvaan bedienen.

▲ *Catherine* meet elf meter. Een jaar of twintig terug was dit formaat gemiddeld, nu is ze een van de kleinere vertrekkersboten.

▶ We houden het graag simpel, geen overbodige luxe en onnodige, dure spullen. Vrijheid, dát is pas luxe!

lekker simpel: met tandenborstel, paspoort en bankpas kom je, bij wijze van spreken, de hele wereld over. Pas in 2011 gaf ik gehoor aan de lokroep van mijn vroegere passie: zeezeilen. We hadden een vage wens, op een zomeravond uitgesproken bij een knisperend kampvuurtje, om eens een zeilende wereldreis te gaan maken. Bij de bootkeus hielden we daar nu rekening mee. We keerden onze spaarpot om en kochten *Catherine*, een Catalina van 36 voet uit 1992. We wilden niet groter dan nodig, maar ook niet kleiner dan prettig.

Zeiljacht als complex systeem

De eerste twee jaar kwam er veel op ons af. Vooral op mij. Mijn zeezeilervaring, kennis en navigatiekunsten bleken toch wat roestig. Karin genoot van het zeilen in de weekenden, het ankeren op verstilte plekjes op de Zeeuwse wateren. Ik genoot ook, maar was erg druk met de boot leren kennen. Want wat is zo'n boot toch een complex ding – met zoveel systemen op elf meter gepropt: drinkwater, gasinstallatie, dieselmotor, aandrijving, verstaging, lopend want, communicatie- en navigatieapparatuur, zeilen, ankergerei, elektra 12 en 220 volt, noem maar op.

Er mankeerde bovendien toch wel wat aan onze *Catherine*. Forums op internet gaven antwoorden op veel van mijn vragen, maar riepen ook vele nieuwe op. Ontmoetingen met ervaren zeilers inspireerden, maar maakten me ook onzeker: wat weet ik weinig. Ik beet me vast in boeken en internet, en daagde mezelf uit. Gaandeweg had *Catherine* minder geheimen voor me, maar toch had ik moeite met het onder controle krijgen en houden van alle techniek aan boord. Dan weer dit, dan weer dat. Soms verlangde ik terug naar het BM'ertje van vroeger op de Friese wateren: zeiltje hijsen, gaan en slapen in het riet. Lekker simpel. Maar het vertrouwen groeide toen we onze eerste oversteken naar Engeland maakten en, weer later, op de Kanaaleilanden terechtkwamen. Het werd steeds mooier én leuker. De zeilreis naar Denemarken: prachtig. Die oude wens, een wereldreis, kwam steeds vaker om de hoek kijken. Maar hoe pak je dat aan? En hoe houden we controle op al die systemen, in plaats van dat de techniek óns in zijn greep houdt?

Luxe en ducttape

Een bezoekje aan de HISWA, in 2013, zette ons op het goede spoor. Hier wilden we ons laten inspireren tijdens lezingen en presentaties, en natuurlijk producten bekijken. We waren onder de indruk van alles wat er op de markt was: watermakers, op afstand bedienbare ankerlieren, elektrische lieren, plotters in alle soorten en maten, radar-systemen, AIS. We bekeken de nieuwste jachten. Wat een luxe! Twee badkamers! Een wasmachine! Airconditioning!

Soms verlangde ik terug naar het BM'ertje van vroeger op de Friese wateren

Karin stootte me aan en fluisterde het in mijn oor: "Maar niet zo gezellig als ons bootje," terwijl de volgende vertegenwoordiger al klaar stond om de nieuwste snuffjes te laten zien. Na twee uur begon het te duizelen. Ik keek op mijn horloge: de presentatie van Laura Dekker zou beginnen. We snelden ons naar het podium en namen plaats tussen de andere schippers, voornamelijk mannelijke vijftigers en zestigers, die waarschijnlijk ook droomden van lange reizen en verre zeilbestemmingen.

Laura Dekker was nog bezig met haar wereldreis. Ze was ingevlogen om tijdens de HISWA haar verhaal te doen, nu ze werkelijk onderweg was en alle ophef rond haar persoon een beetje was gaan liggen. Heel Nederland had in die tijd een mening over haar, vooral niet-zeilers, maar hier zat ze dan en deed ze haar verhaal. Zij, meisje van zestien, bracht voor ons het zeilen terug naar de essentie. Zoals ze praatte: ik hoorde niet alleen haar woorden, ik hoorde de wind, de zeilen en het water. Ik kreeg het BM'er-gevoel terug. Luxe? Waarom zou je je boot volstouwen met allerlei luxespullen? Het gaat om vrijheid. Dát is luxe. Een vraag kwam uit het publiek: "Heb je een tip voor aanstaande vertrekkers, over materiaal of uitrusting?" Laura hoefde niet lang na te denken: "Ducttape. Daar kun je alles mee repareren. Je moet natuurlijk wel een beetje kunnen improviseren." Het was een antwoord uit mijn hart.

We houden het simpel

Thuis dacht ik eens goed na. Als we op wereldreis gingen, moesten we keuzes maken. Wat hadden we beslist nodig? Wat was niet strikt noodzakelijk, maar wilden we toch graag? Welke snuffjes, nieuwigheden, handigheidjes, dure luxedingen die ons vandaag waren aangeprezen, zouden we aan boord willen hebben? Uiteindelijk kwamen Karin en ik tot dezelfde conclusie: we houden het simpel. We maken de boot vertrekklar, zonder al te veel opsmuk. Hoe meer spullen, hoe meer er kapot kan gaan. Maar wat we aan boord hebben, moet goed werken. We maakten een groslijst, om daarna ervan te kunnen schrappen. De wasmachine viel snel af, want we hebben

Windvaan

Een simpel principe en een geavanceerd en beproefd apparaat, geen stroomverbruik, niet storingsgevoelig en nooit zeeziek: onze windvaan is het sterste bemanningslid aan boord. Af en toe een

druppeltje olie, regelmatig de stuurlijntjes controleren op schavielen. Ook als de omstandigheden pittig worden, doet de windvaan zijn werk. Echt een fantastisch ding.

Water

We hebben 300 liter water aan boord, plus extra flessen tijdens de oceaanoversteek. We wassen af met zoutwater; dat scheelt enorm in waterverbruik. Onze ervaring is dat we zo zes weken vooruitknnen. Ons koolstoffilter werkt

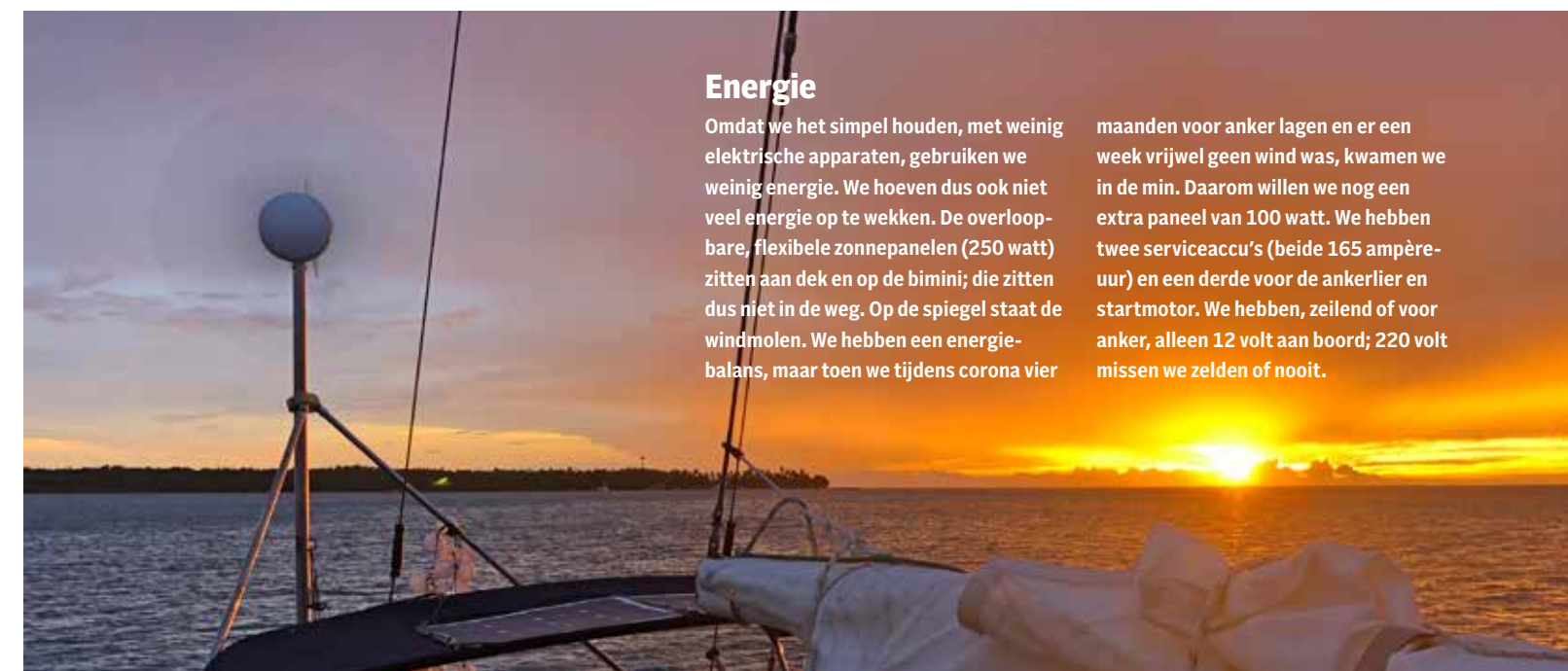
prima: geen nare luchtjes meer en het water smaakt stukken beter. Toch raar dat we op de HISWA wel meerdere stands met dure watermakers zagen, maar die met een goedkoop koolstoffilter gemist hebben.

een emmer en de puts. De watermaker schraptten we ook, want drinkwater is overal, in ieder geval tot de Cariben. Airco dan? Hoezo? We zeilen niet voor niks naar warme landen. Kunnen we zonder radar? Ja, want we zullen niet vaak mist tegenkomen – maar we kopen wel een van de betere AIS-transponders die op de markt zijn. Geen nieuwe plotter, we doen het met de iPad. Wel op de lijst bleef de bimini, want de tropenzon is meedogenloos en met mijn kale kop heb ik eerder een zonnesteek opgelopen. Windvaan. Duurzame energiebronnen: zonnepanelen,

Energie

Omdat we het simpel houden, met weinig elektrische apparaten, gebruiken we weinig energie. We hoeven dus ook niet veel energie op te wekken. De overloopbare, flexibele zonnepanelen (250 watt) zitten aan dek en op de bimini; die zitten dus niet in de weg. Op de spiegel staat de windmolen. We hebben een energiebalans, maar toen we tijdens corona vier

maanden voor anker lagen en er een week vrijwel geen wind was, kwamen we in de min. Daarom willen we nog een extra paneel van 100 watt. We hebben twee serviceaccu's (beide 165 ampère-uur) en een derde voor de ankerlier en startmotor. We hebben, zeilend of voor anker, alleen 12 volt aan boord; 220 volt missen we zelden of nooit.

Met *Billy* door de grachten van 'klein-Venetië' Aveiro.

Voor anker in een baai bij Tobago: de ideale plek om de kuipafel een likje verf te geven.

Met ducttape rek ik de levensduur van onze bijboot nog even

windmolen. EPIRB. Reddingsvlot. Satellietelefoon. De dieselmotor lieten we reviseren. We hadden nieuwe zeilen nodig. Nieuwe ankerlier en ketting. Verstaging. Accu's en laadregelaars – allemaal essentiële zaken. Op de valreep lieten we ons oude windmetertje repareren; die ouwe meuk van Autohelm deed het verder nog prima, dus waarom zouden we de hele boel vervangen? En zo hebben we de laatste twee à drie jaar, gaandeweg, onze *Catherine* vertrekbaar gemaakt. Toen was het zover: trossen los!

De wasmachine

Die voorbereidingen lijken lang geleden, als de heuvels van Porto Santo opdoemen aan de horizon. Ik kijk ernaar, genoeglijk in de kuip, als Karin meldt: "Ik ga nog even een wasje doen. Geef de wasmachine eens aan?" Ze heeft dit grapje al zo vaak gemaakt, dat ik het amper doorheb. Ik reik haar de puts aan. Een T-shirt, wat ondergoed, wasmiddel erbij en soppen maar. Ze zit naast de windvaan die trouw zijn werk doet. Dat ding was de grootste investering voor deze reis, en dat is hij dubbel en dwars waard. Hoe

Boot

36 voet is prima voor ons tweetjes, plus af en toe opstappers. Lekker formaatje in jachthavens. Groter is duurder in aanschaf, onderhoud, reparatie en onderdelen, dus moet je langer doorwerken voordat je op

wereldreis kunt. Een veelgehoorde spreuk: *small boats, small problems. Big boats, big problems.* In *Catherine* kunnen we prima wonen, in Zeeland, maar ook in de Cariben. Of nog verder...

Tijd

Een verre zeilreis vergt veel voorbereiding. Als je het simpel houdt, ben je eerder klaar om te vertrekken: 1. Geen refit, wel geleidelijk vervangen of (laten) repareren. 2. Kritisch kijken naar wat je nodig vindt: hoe minder extra's en luxespullen, hoe sneller vertrekbaar. Bij ons: geen SSB (lang over getwijfeld), watermaker (later

misschien), wasmachine, elektrische lieren of elektrisch toilet. *More stuff, more stress.* En mis je onderweg toch iets: ook in het buitenland is vaak van alles te krijgen. 3. De boot hoeft niet perfect te zijn. Dat likje verf fixen we later wel, in die schilderachtige baai, dobberend in tropisch water, omringd door witte zandstranden...

harder het waait, hoe beter hij stuurt, zonder energie te verbruiken. Mede daarom is de accucapaciteit aan boord beperkt gebleven. En het bier staat gewoon koud, hoor! We hoeven dus niet te motoren om de accu's op te laden, iets waar we een verschrikkelijke hekel aan hebben. Terwijl Karin de was uitspoelt en ophangt aan de reling, laat ik tevreden mijn blik gaan over *Catherine*. Ze is bescheiden van omvang, maar gastvrij van binnen en voor ons groot zat. Met onze inmiddels volwassen kinderen kunnen we er de oceaan mee oversteken. De bescheiden afmetingen hebben als groot voordeel dat alles door één persoon prima te handelen is. Met de nieuwe zeilen gaat ze heerlijk, ook die investering is een goeie geweest. Kortom: investeren in hoofdzaken, schrappen in bijzaken. Die elektrische lieren die ons op de HISWA aangeprezen werden, want "we worden allemaal een dagje ouder" aldus de vertegenwoordiger die ik nooit meer wil zien, hebben we niet nodig. De handlieren houden ons bovendien fit.

Nog steeds, als er een mankement is met de boot, grapt Karin: "Volgens Laura kun je het repareren met ducttape!" Zoals nu. Onze bijboot, *Billy*, hebben we tijdens ons eerste zeilseizoen gekocht. Instapmodel, handig formaat, niet zwaar: ik til 'm in mijn eentje moeiteloos aan boord, en dat geldt ook voor de lichtste buitenboordmotor die destijds op de markt was. Die hang ik met één hand aan *Billy*. Toen we in het Portugese Aveiro, een soort klein-Venetië, met hem door de grachten voeren, keken passerende gondels met Japanse toeristen ons lachend na; ze richtten hun camera's op ons. Het was duidelijk dat de bescheiden afmetingen van *Billy* de aanleiding waren voor de hilariteit. Eenmaal in de haven van Porto Santo, populaire pleisterplaats voor wereldzeilers, horen we van meerdere zeilers dat *Billy* een wel erg kleine bijboot is. En helaas begint hij onder het uv-licht van deze zuidelijke streken uit elkaar te vallen. Met ducttape rek ik zijn levensduur nog even.

We zijn blij met de meeste keuzes die we gemaakt hebben, maar misschien zijn we met *Billy* een beetje doorgeslagen in onze voorkeur voor eenvoud en handzaamheid. De volgende bijboot wordt een maatje groter en steviger! [Z](#)

Meer lezen over de reizen van Karin en Eric? Volg hun blog: www.inhetkielzorg.nl